

Nijedna crnogorska Vlada se nije do kraja uhvatila u koštac sa važnim ekonomskim pitanjem, kakvo je Bilećko jezero, jer je svaka inicijativa ostala mrtvo slovo na papiru. TVCG je istraživala gde je zapelo u priči o Bilećkom jezeru, da li smo diplomatskim putem mogli bolje ili je jedino preostalo rešenje međunarodna arbitraža na koju se dosad nismo usuđivali. Mnogo je vode oteklo iz crnogorskih reka u Bilećko jezero tokom šest decenija. Milijarde eura prosula je Crna Gora, nezainteresovana da iskoristi hidropotencijal koji Republika Srpska i Hrvatska pametno koriste.

Da nije voda Bilećkog jezera potopila samo deo crnogorske teritorije, već i njeno pravo na obeštećenje, pokazuje i odnos BiH koja je odlučila da o ovom pitanju ćuti. Sa druge strane, Vlada Crne Gore morala je o Bilećkom jezeru da bude glasnija.

Za sve ove godine Crna Gora je stidljivo podsjećala komšije da nije zaboravila na Bilećko jezero i da traži parče kolača. Poslednji put se na taj potez odlučio premijer 42. Vlade Zdravko Krivokapić, koji je formirao i komisiju koja bi se bavila tim pitanjem. Međutim, kratkog je daha bila takva inicijativa.

“Bila je ideja da se krene u ozbiljnu situaciju da se procijeni potencijal uz nekog ko bi bio prihvaćen sa obe strane... ali iz nepoznatog razloga ta tela nisu nikad zaživela”, kazao je Marko Perunović, savjetnik premijera Crne Gore, a i državni sekretar u Ministarstvu kapitalnih investicija u 42. Vladi.

I dok se Crna Gora potajno nada da će RS sama da se odrekne dela struje ili novca u njenu korist, oni jasno poručuju da im tako nešto ne pada na pamet.

Gde je ko bio tokom ovih šest decenija i šta je uložio, teško je ući u trag.

“Svi ti raniji pregovori vođeni sa RS su pod velom tajne, ne znamo ni da li je ikada plaćana ta naknada za vode, kojim je procedurama sve to išlo”, poručio je Perunović.

I dok Crne Gore ni dan danas ne zna šta joj ni koliko pripada od Bilećkog jezera, profesor međunarodnog prava iz Beograda Rodoljub Etinski kaže da je sa pravne strane situacija jasna.

“Sad Crna Gora ne bi imala neko pravo da traži učešće u proizvodnji struje od strane hidroelektrana RS, ili učešće od dobiti, ono što nesporno ima pravo da koristi svoj deo potencijala koji joj pripada na Bilećkom jezeru”, kazao je Etinski, profesor međunarodnog prava iz Beograda.

Iako je arbitraža jedna od mogućnosti, Crna Gora je nikad nije pokrenula. Za takav potez ulog je velik, a šansa mala.

Za arbitražu, potrebna je i saglasnost druge strane.

Poslanik u Narodnoj skupštini RS Nebojša Vukanović kaže da nema ništa sporno, jer se tačno zna koliko dobijaju Bileća i Trebinje, i isti takav dio treba da dobije i nikšićka opština.

U Ministarstvu kapitalnih investicija ovo pitanje takođe smatraju važnim.

Iz resora Ervina Ibrahimovića poručuju da je neophodan ozbiljan međuresorski pristup u kojem bi se prvo utvrdilo vlasništvo Crne Gore u hidropotencijalu Bilećkog jezera nakon čega bi se odlučivalo o daljim koracima.

Do tada, ili neke nove Vlade sliće se u Bilećko jezero hiljade kubika crnogorske vode, od koje će u RS i Hrvatskoj i dalje proizvoditi struju samo za sebe, piše RTCG.